

UPA 2023/58

9. maj 2023

Forslag til: Inatsisartutbeslutning om at godkende kommissorium for Udredning af omstændighederne omkring afviklingen af Grønlands kolonistatus, herunder af hvorvidt Danmark i forbindelse hermed levede op til FN's krav til afkolonisering

(Naalakkersuisoq for udenrigsanliggende, erhverv og handel)

Først og fremmest vil vi sige tak for det stillede beslutningsforslag, samt det til Naalakkersuisut tilstillede opgave og indhold fra foråret 2022.

Vi fra Siumut ærger os først og fremmest over, at der ikke er fundet nogen der videnskabeligt kan arbejde indenfor det givne område, indenfor det område hvor spiralsagen og dets ugeringer nu verserer.

Men, vi fra Siumut anser dette ikke som nogen hindring for, at vi fortsat prøver at finde frem til nogen der kan arbejde med det givne område og det skal være et skærpet krav, at det er Grønland der skal have styringen i denne hér sag, vi skal dog være åbne for, at kunne arbejde med videnskabsfolk udefra; vi kan måske finde folk med grønlandsk baggrund som nødvendigvis ikke bor hér i landet, men dog kan arbejde indenfor området, men vi skal være åbne for alternativer omkring dette emne.

Som det næste er vi fra Siumut ikke tilfredse med, det tilsagn om, at denne sag først kan åbnes når spiral sagen er færdig, vil det så sige, at sagen først kan udredes i 2026? Og hvor er vort land på det tidspunkt? Vil undersøgelsen stadigvæk have relevans til den tid?

Vi er fra Siumut er fuld bevidste om, at FN-konventionens GA RES 637 ikke er overholdt, denne indeholder at det grønlandske samfund ved demokratisk organisering skal informeres om hvad der er ved, at ske og hvilke åbne muligheder der foreligger skal der i denne formidling hellere ikke herske tvivl om. Dette har ikke været tilfældet, med den begrundelse om, at Danmark er ved, at lave grundloven færdig og at forhandlinger med FN omkring afkolonialiseringen af Grønland er i fuldgang. Det er øjensynligt, at man ikke har manglet undskyldninger.

For det tredje synes vi fra Siumut, at opgavens indhold burde været mere fyldestgørende. Det er nemlig meldt ud, at der både i Grønland og Danmark skal laves afklarende undersøgelser. Det man mangler er, at der i FN regí og dets arkiver finder afklaringer, samt afklaringer om, hvad der er blevet sagt omkring Grønland hos forskellige udvalg der arbejdede med afkolonialiseringen af Grønland – der skal ligeså her afklares hvilke handlinger der har været foretaget og hvad der er blevet lagt til grund for disse.

Vi fra Siumut synes, at den Danske Stat burde tage ansvaret for beretningen i historiebøgerne, der skal i historiebøgerne angives vort rigtige historie, ikke kun nedfældet – men ansvaret for formidlingen af denne skal også tages af den Danske Stat.

Man regner med, at der skal bruges omkring kr. 4,5-6 mio til undersøgelsen. Da vi fra Siumut synes, at det er en vigtig sag, finder vi det kun naturligt, at vi bliver inddraget i opvejelsen af det økonomiske forhold i

denne sag. Under udarbejdelsen af opgaven er det vigtigt, at sagsgangen styres fra Grønland. Men man kan dog være åben overfor, at man tæt kan arbejde med aktører udefra, såsom videnskabsfolk m.v., det der er vigtigt er resultatet i dette her, hvor vi som Folk skal sætte vores præg i nedskrivningen af historien, forstået på denne måde; ikke kun den danske historie, men udfra det vi selv finder frem til. Der er her gjort det store forarbejde, da bogen, Imperiets Børn blev skrevet, ved bogens tilblivelse kan det ses, at der er virkelig mange ting man har taget op og man har ligeledes fra folketinget afsat penge iforbindelse med finansloven.

Vi skal fra Siumut fremkomme med følgende ændringsforslag til det fremlagte beslutningsforslag, vi vil anbefale at opgaven skal startes uden ophold, opgaven skal udliciteres så hurtigt så muligt og vi skal understrege, at opgaven skal tages meget alvorligt.

Forslag til ændring: Inatsisartutbeslutning om at godkende kommissorium for Udredning af omstændighederne omkring afviklingen af Grønlands kolonistatus, herunder af hvorvidt Danmark i forbindelse hermed levede op til FN's krav til afkolonisering. Udarbejdelsen skal senest forelægges FM2025.

Kuno Fencker, Siumut.